

Zmeny v európskom patentovom systéme

Európsky patent s jednotným účinkom a Jednotný patentový súd

Changes in European Patent System Unitary Patent and Unified Patent Court

Lukrécia MARČOKOVÁ, Jitka MIKULIČOVÁ¹

ABSTRAKT

Nadobudnutie platnosti Dohody o Jednotnom patentovom súde 1. júna 2023 odštartovalo fungovanie systému európskeho patentu s jednotným účinkom v 17 členských štátoch EÚ. Cieľom tohto príspevku je v krátkosti priblížiť hlavné črty novej možnosti patentovej ochrany technických riešení v Európe a fungovania Jednotného patentového súdu. Príspevok tiež opisuje aktuálny postoj Slovenskej republiky k novému systému jednotnej patentovej ochrany.

ABSTRACT

The entry into force of Agreement on a Unified Patent Court on 1 June 2023 launched the Unitary Patent system across 17 EU Member States. The ambition of this paper is to briefly outline the main features of this new type of patent protection in Europe and the main features of Unified Patent Court. The paper deals with the up-to-date position of the Slovak Republic to the Unitary Patent system.

Klíčové slová

patent, európsky patent, európsky patent s jednotným účinkom, registrácia jednotného účinku, prvá generácia európskych patentov s jednotným účinkom, Jednotný patentový súd, jurisdikcia, Slovenská republika, ratifikačný proces, uznesenie vlády SR

Key words

patent, European patent, unitary patent, registration of unitary effect, first generation of unitary patents, Unified Patent Court, jurisdiction, the Slovak Republic, ratification, government resolution

1 Európsky patent s jednotným účinkom

Od 1. júna 2023 existuje v Európe ďalšia možnosť patentovej ochrany technických riešení – od tohto dátumu môžu byť technické riešenia v Európe chránené nielen národným patentom a klasickým európskym patentom, ale aj

európskym patentom s jednotným účinkom.²

Európskym patentom s jednotným účinkom, ako to vyplýva už z jeho názvu, je európsky patent udelený Európskym patentovým úradom (EPÚ) podľa pravidiel a postupov ustanovených Dohovorom o udeľovaní európskych

* Publikovaný komentár nepodliehal recenznému konaniu.

1 Lukrécia Marčoková, Ing., riaditeľka patentového odboru, Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky.

Jitka Mikuličová, Mgr., riaditeľka odboru legislatívno-právneho, Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky.

2 Cesta k súčasnému stavu a zrodu systému európskeho patentu s jednotným účinkom nebola krátka a ani jednoduchá. Bližší náhľad a súvislosti poskytuje napr. Kratochvíl a Jakl v publikácii KRATOCHVÍL, J., JAKL, L. Evropský patent s jednotným účinkem a jednotný patentový soud. Praha: Metropolitan University Prague Press; Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, alebo Marčoková v článku MARČOKOVÁ, L. Možná alternatíva jednotnej patentovej ochrany v Európe. In Duševné vlastníctvo 1/2011. Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, 2011.

patentov (Európsky patentový dohovor), ktorého **jednotný účinok je zaregistrovaný v registri pre jednotnú patentovú ochranu**³ vedenom EPÚ.

Európsky patent s jednotným účinkom poskytuje **jednotnú ochranu** a má **rovnaký účinok** vo všetkých štátoch zapojených do systému jednotnej patentovej ochrany (pozri časť 1.4 Geografické pokrytie ochrany európskym patentom s jednotným účinkom). Obmedziť, previesť alebo zrušiť ho je možné a zaniknúť môže len vo vzťahu k všetkým uvedeným štátom. Pokiaľ ide o licencie, tie môžu byť udeľované pre celé územie alebo časť územia štátov zapojených do systému jednotnej patentovej ochrany.

1.1 Právny rámec

Právny rámec systému jednotnej patentovej ochrany tvoria dve nariadenia Európskej únie:

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1257/2012 zo 17. decembra 2012, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely vytvorenia jednotnej patentovej ochrany⁴ a
- nariadenie Rady (EÚ) č. 1260/2012 zo 17. decembra 2012, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely vytvorenia jednotnej patentovej ochrany so zreteľom na platný režim prekladov⁵.

1.2 Porovnanie európskeho patentu s jednotným účinkom s klasickým európskym patentom

Konanie predchádzajúce udeleniu európskeho patentu je rovnaké bez ohľadu na to, či patent nadobudne v zúčastnených členských štátoch jednotný účinok alebo bude v týchto štátoch validovaný klasickým spôsobom. Rozdielne je spravovanie patentu v štádiu po udelení.

Majiteľ európskeho patentu, ktorého jednotný účinok je zaregistrovaný v registri pre jednotnú ochranu, **ne musí** v členských štátoch Európskej únie, ktoré ratifikovali Dohodu o Jednotnom patentovom súde, **validovať** svoj **patent**. Na rozdiel od klasického európskeho patentu sa európsky patent s jednotným účinkom neudržiava osobitne v každom štáte zapojenom do systému jednotnej patentovej ochrany. Európsky patent s jednotným účinkom sa udržiava centrálné – majiteľ patentu platí **jeden ročný udržiavací poplatok**, ktorý vyberá EPÚ.

Európsky patent s jednotným účinkom sa po udelení nerozpadne na zväzok národných patentov ako klasický európsky patent. Poskytuje **jednotnú ochranu** a má **rovnaký účinok** vo všetkých štátoch zapojených do systému jednotnej patentovej ochrany.

Európsky patent, ktorý v štátoch zapojených do systému jednotnej patentovej ochrany nadobudne jednotný účinok, môže byť v ostatných členských štátoch EÚ, ktoré sú zmluvnou stranou Európskej patentovej organizácie a ktoré do tohto systému zapojené nie sú, validovaný klasickým spôsobom. Súbežná (duplicitná) ochrana európskym patentom s jednotným účinkom a klasickým európskym patentom na rovnakom teritóriu nie je možná.

1.3 Registrácia jednotného účinku európskeho patentu

O registráciu jednotného účinku môže majiteľ európskeho patentu požiadať v lehote **jedného mesiaca** od zverejnenia oznámenia o udelení patentu v Európskom patentovom vestníku. Žiadosť o registráciu jednotného účinku sa podáva EPÚ v jazyku, v ktorom prebiehalo konanie o príslušnej európskej patentovej prihláške.

O registráciu jednotného účinku môže majiteľ európskeho patentu požiadať **bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť, bydlisko alebo sídlo**. Výhody jednotnej patentovej ochrany tak môžu požívať všetci majitelia európskych patentov, nielen subjekty zo štátov zapojených do systému jednotnej patentovej ochrany.

Jednotnú patentovú ochranu je možné požadovať pre akýkoľvek európsky patent, ktorý je udelený 1. júna 2023 alebo po tomto dni. Jednotný účinok však môže nadobudnúť len európsky patent, ktorý bol udelený s **rovnakým znením patentových nárokov pre všetky zúčastnené členské štáty**.

1.4 Geografické pokrytie ochrany európskym patentom s jednotným účinkom

Európsky patent s jednotným účinkom bude môcť nadobúdať jednotný účinok vo všetkých **zúčastnených členských štátoch**, teda vo všetkých členských štátoch Európskej únie, ktoré sa zapojili do systému jednotnej patentovej ochrany vytvorenej mechanizmom posilnenej spolupráce v zmysle nariadenia (EÚ) 1257/2012. Do systému jednotnej patentovej ochrany sa zapojilo 25 členských štátov

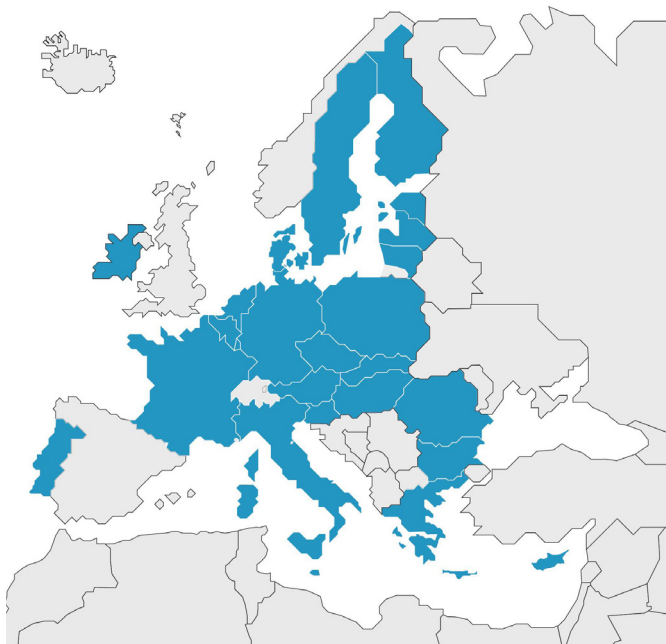
³ Register pre jednotnú patentovú ochranu je plne implementovaný do registra európskych patentov. Pre bližšie informácie pozri napr. sekciu Unitary Patent Register release notes – June 2023 dostupnú na <https://www.epo.org/en/searching-for-patents/legal/register/archive>.

⁴ Publikované v Úradnom vestníku Európskej únie L 361 zo dňa 31.12.2012 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=OJ:L:2012:361:TOC>).

⁵ Publikované v Úradnom vestníku Európskej únie L 361 zo dňa 31.12.2012 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=OJ:L:2012:361:TOC>).

Európskej únie, konkrétne Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Švédsko a Taliansko.

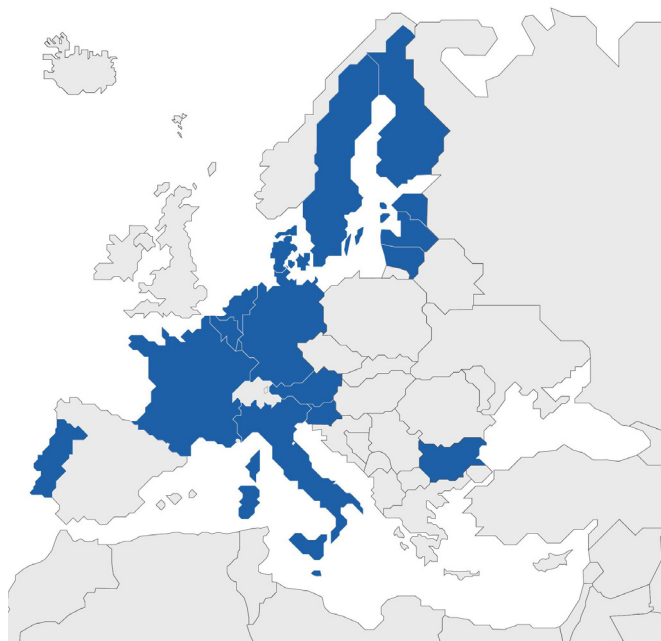
Na obrázku sú znázornené štáty, v ktorých bude môcť európsky patent v budúcnosti nadobudnúť jednotný účinok (zdroj <https://www.epo.org/applying/european/unitary/unitary-patent.html>).

Európsky patent však bude nadobúdať jednotný účinok vo všetkých zúčastnených členských štátoch až vtedy, keď Dohoda o Jednotnom patentovom súde nadobudne platnosť vo vzťahu k všetkým uvedeným štátom. Platí, že európsky patent, ktorého jednotný účinok bude zaregistrovaný v registri pre jednotnú patentovú ochranu, nadobúda **jednotný účinok len v tých zúčastnených členských štátoch, ktoré k dátumu registrácie jednotného účinku patentu ratifikovali Dohodu o Jednotnom patentovom súde**. Takisto platí, že teritoriálny rozsah jednotného účinku zostáva počas celého života patentu rovnaký – nebude sa zväčšovať s prípadnou ratifikáciou Dohody o Jednotnom patentovom súde ďalším zúčastneným členským štátom.

K 1. júnu 2023 Dohodu o Jednotnom patentovom súde ratifikovalo 17 zúčastnených členských štátov – Belgicko, Bulharsko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Malta, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Slovinsko, Švédsko a Taliansko. **Prvá generácia európskych patentov s jednotným účinkom** teda nadobudne jednotný účinok len v týchto 17 štátoch.

Na obrázku sú znázornené štáty, v ktorých bude jednotný účinok nadobúdať prvá generácia európskych patentov s jednotným účinkom (zdroj <https://www.epo.org/applying/european/unitary/unitary-patent.html>).

1.5 Udržiavanie európskeho patentu s jednotným účinkom v platnosti

Udržiavanie európskeho patentu s jednotným účinkom v platnosti je administratívne podstatne jednoduchšie a finančne menej nákladné ako udržiavanie platnosti klasického európskeho patentu. Na rozdiel od klasického európskeho patentu sa európsky patent s jednotným účinkom neudržiava osobitne v každom štáte, **udržiava sa centrálnne**. Majiteľ patentu neuhrádza poplatky za udržiavanie platnosti patentu jednotlivým štátom zapojeným do systému jednotnej patentovej ochrany, za každý rok platnosti patentu platí jeden udržiavací poplatok, ktorý vyberá EPÚ.

Navyše, výška poplatkov za udržiavanie platnosti európskeho patentu s jednotným účinkom bola určená ako súčet udržiavacích poplatkov, ktoré by majiteľ patentu musel zaplatiť za udržiavanie platnosti klasického európskeho patentu v štyroch štátoch, v ktorých bolo v roku 2015 udržiavaných najviac európskych patentov – v Nemecku, Francúzsku, Spojenom kráľovstve a Holandsku. **Udržiavacie poplatky za európsky patent s jednotným účinkom** sú teda **podstatne nižšie** ako súčet poplatkov, ktoré by majiteľ patentu musel uhradiť vo všetkých 25 zúčastnených členských štátoch alebo k dátumu začiatku fungovania systému v 17 zúčastnených členských štátoch.

Tabuľka Výška udržiavacích poplatkov za jednotlivé roky platnosti

Rok platnosti patentu	Jednotný patent (výška poplatku v eurách)	25 členských zúčastnených štátov (súčet poplatkov v eurách)	Rok platnosti patentu	Jednotný patent (výška poplatku v eurách)	25 členských zúčastnených štátov (súčet poplatkov v eurách)
2.	35	220	11.	1 460	7 526
3.	105	1 452	12.	1 775	8 655
4.	145	1 857	13.	2 105	9 854
5.	315	2 506	14.	2 455	11 028
6.	475	3 250	15.	2 830	12 189
7.	630	3 861	16.	3 240	13 569
8.	815	4 615	17.	3 640	14 912
9.	990	5 554	18.	4 055	16 166
10.	1 175	6 463	19.	4 455	17 729
			20.	4 855	19 227
Σ (2 – 10)	4 685	29 778	Σ (2 – 20)	35 555	160 633

Výška udržiavacích poplatkov za jednotlivé roky platnosti európskeho patentu s jednotným účinkom a jej porovnanie so sumou, ktorú by majiteľ patentu musel zaplatiť za udržiavanie klasického európskeho patentu vo všetkých 25 zúčastnených členských štátoch, je uvedená v tabuľke (zdroj – <https://www.epo.org/applying/european/unitary/unitary-patent/cost.html>).

Poplatky splatné za prvých 10 rokov platnosti európskeho patentu s jednotným účinkom sú približne o 25 000 eur nižšie ako poplatky splatné za udržiavanie klasického európskeho patentu v 25 zúčastnených členských štátoch. Pri udržiavaní patentu v platnosti počas 20 rokov je rozdiel ešte výraznejší – suma poplatkov pri európskom patente s jednotným účinkom je o viac ako 125 000 eur nižšia ako pri klasickom európskom patente.

1.6 Jazykový režim európskeho patentu s jednotným účinkom

V rámci konania o európskej patentovej prihláške sa uplatňuje **jazykový režim zakotvený v Európskom patentovom dohovore**, teda

- prihláška musí byť podaná v jednom z úradných jazykov EPÚ alebo preložená do jedného z úradných jazykov EPÚ, ktorými sú angličtina, nemčina alebo francúzština,
- jazykom konania o európskej patentovej prihláške je jazyk, v ktorom bola prihláška podaná alebo do ktorého bola preložená,
- európska patentová prihláška je zverejnená v jazyku konania a
- európsky patent je udelený v jazyku, v ktorom prebiehalo konanie o príslušnej prihláške; pred udelením patentu prihlasovateľ musí predložiť preklad patentových nárokov do zvyšných dvoch úradných jazykov EPÚ.

Aj v prípade uplatňovaného jazykového režimu zmena nastane až v štádiu po udelení patentu. Klasický európsky patent musí majiteľ validovať v štátoch, v ktorých má byť patent platný, pričom súčasťou validácie vo viacerých štátoch je predloženie prekladu patentu do úradného jazyka daného štátu. V prípade európskeho patentu s jednotným účinkom, **po uplynutí prechodného obdobia, majiteľ patentu nebude musieť predkladať preklad patentového spisu do žiadneho ďalšieho jazyka.**

Počas prechodného obdobia, ktoré bude trvať minimálne 6 a maximálne 12 rokov, musí majiteľ európskeho patentu spolu so žiadosťou o registráciu jednotného účinku patentu predložiť aj

- úplný **preklad** špecifikácie európskeho patentu **do angličtiny**, ak bol **patent udelený v nemčine alebo francúzštine**, alebo
- úplný **preklad** špecifikácie európskeho patentu **do akéhokoľvek iného úradného jazyka Európskej únie**, ak bol **patent udelený v angličtine**.

1.7 Kompenzácia nákladov na preklad prihlášky

Malým a stredným podnikom, fyzickým osobám, neziskovým organizáciám, univerzitám a verejným výskumným inštitúciám s bydliskom alebo sídlom **v členskom štáte Európskej únie**, ktoré podajú európsku patentovú prihlášku **v jednom z úradných jazykov únie, ktorý nie je úradným jazykom EPÚ**, budú kompenzované náklady na preklad prihlášky vo výške 500 eur.

1.8 Príručka týkajúca sa jednotnej ochrany

Detailnejšie informácie týkajúce sa registrácie jednotného účinku európskeho patentu, udržiavania európskeho patentu s jednotným účinkom v platnosti, kompenzácie

nákladov na preklad prihlášky a ďalších otázok súvisiacich s jednotnou patentovou ochranou sú uvedené v [Unitary Patent Guide](#) dostupnom na webovom sídle EPÚ.

2 Jednotný patentový súd

Samotné nariadenie (EÚ) 1257/2012 ustanovuje, že európsky patent s jednotným účinkom poskytuje svojmu majiteľovi právo zabrániť tretím osobám dopustiť sa konania, voči ktorému poskytuje tento patent ochranu na území zúčastnených členských štátov, v ktorých má jednotný účinok, pričom rozsah tohto práva je jednotný vo všetkých zúčastnených členských štátoch, v ktorých má patent jednotný účinok.⁶ Je tak zdôraznená **potreba prepojenia patentovej ochrany s účinným a jednotným systémom riešenia patentových sporov**. Systém európskeho patentu s jednotným účinkom by bol bez existencie zodpovedajúceho nástroja, ktorým sa stal Jednotný patentový súd, systémom polovičatým a bezzubým. Ako konštatuje bod 24 preambuly nariadenia (EÚ) 1257/2012 zriadenie Jednotného patentového súdu na rozhodovanie vo veciach týkajúcich sa európskeho patentu s jednotným účinkom je nutné, aby sa *zabezpečilo správne fungovanie tohto patentu, konzistentnosť judikatúry, a tým aj právna istota a nákladová efektívnosť majiteľom patentu*.

Dohoda o Jednotnom patentovom súde⁷ (Dohoda o JPS) vytvára špeciálny súdny systém vytvorený mimo inštitucionálneho a súdneho rámca EÚ – **Jednotný patentový súd**. Jednotný patentový súd je spoločným súdom členských štátov EÚ, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o JPS.

Dohoda o JPS je medzinárodnou zmluvou uzatvorenou výhradne medzi členskými štátmi EÚ, bez účasti EÚ a tretích štátov. Členským štátom EÚ bola otvorená na podpis vo februári 2013 a má 25 signatárov, z ktorých dohodu zatiaľ **ratifikovalo 17 už spomínaných zúčastnených členských štátov** (Belgicko, Bulharsko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Malta, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Slovinsko, Švédsko a Taliansko).

Znenie Dohody o Jednotnom patentovom súde v slovenskom jazyku je dostupné v Úradnom vestníku EÚ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2013:175:FULL>.

6 Článok 5 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 1257/2012.

7 Dohoda o Jednotnom patentovom súde v anglickom, francúzskom a nemeckom jazyku je dostupná na https://www.unified-patent-court.org/en/court/legal-documents?field_legal_doc_type_target_id=24&field_doc_keywords_target_id. Dohoda o Jednotnom patentovom súde je takisto dostupná v Úradnom vestníku EÚ C 175 zo dňa 20. júna 2013 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=OJ:C:2013:175:TOC>), a to aj v slovenskom jazyku.

8 Článok 6 ods. 1 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

9 Článok 7 ods. 1 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

10 Rozhodnutie správneho výboru z 26. júna 2023, ktorým sa mení Dohoda o Jednotnom patentovom súde je dostupné na https://www.unified-patent-court.org/en/court/legal-documents?field_legal_doc_type_target_id=24&field_doc_keywords_target_id.

11 V zmysle čl. 87 ods. 2 Dohody o Jednotnom patentovom súde Správny výbor môže túto dohodu zmeniť a doplniť s cieľom zosúladiť ju s medzinárodnou zmluvou týkajúcou sa patentov alebo s právom Únie. V zmysle čl. 87 ods. 3 Dohody o Jednotnom patentovom súde rozhodnutie, ktoré správny výbor prijme na základe odsekov 1 a 2, nenadobudne účinnosť, ak zmluvný členský štát v lehote dvanásť mesiacov od dátumu prijatia rozhodnutia a na základe svojich príslušných vnútorných rozhodovacích postupov vyhlási, že si neželá byť predmetným rozhodnutím viazaný. V takom prípade sa zvolá konferencia zmluvných členských štátov o revízii.

12 Článok 7 ods. 3 a 4 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

13 Článok 7 ods. 5 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

14 Článok 9 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

Dohoda o JPS nadobudla platnosť 1. júna 2023 a **spustila fungovanie celého systému európskeho patentu s jednotným účinkom**. Od januára 2022 bol aplikovaný Protokol o predbežnej aplikácii Dohody o Jednotnom patentovom súde, čo umožnilo vykonávať prípravné činnosti nevyhnutné na plynulé a bezproblémové spustenie celého systému.

Jednotný patentový súd je tvorený súdom prvého stupňa, odvolacím súdom a kanceláriou.⁸ **Súd prvého stupňa** je decentralizovaný, skladá sa z ústrednej divízie, miestnych a regionálnych divízií.⁹

Ústredná divízia má sídlo v Paríži, jej dve sekcie v Londýne a Mníchove. V súvislosti s brexitom a s oznámením vlády Spojeného kráľovstva o odstúpení od Dohody o Jednotnom patentovom súde je nevyhnutné vyriešiť otázku sídla sekcií. Správny výbor prijal na základe článku 87 ods. 2 Dohody o Jednotnom patentovom súde rozhodnutie z 26. júna 2023, ktorým sa mení Dohoda o jednotnom patentovom súde¹⁰ tak, že sekcie ústrednej divízie budú mať sídlo v Miláne a Mníchove. V prípade, ak nenastane situácia predpokladaná článkom 87 ods. 3 Dohody o JPS, nadobudne toto rozhodnutie správneho výboru účinnosť 26. júna 2024.¹¹

Miestna divízia sa zriaďuje na žiadosť zmluvného štátu. Počet miestnych divízií v zmluvnom štáte je však obmedzený na maximálne štyri.¹² Regionálne divízie sa zriaďujú na žiadosť dvoch alebo viacerých zmluvných štátov.¹³ Prehľad zriadených miestnych a regionálnych divízií je dostupný na <https://www.unified-patent-court.org/en/court/locations>. **Odvolací súd**¹⁴ má sídlo v Luxemburgu.

Za sudcu Jednotného patentového súdu môže byť vymenovaný len štátny príslušník zmluvného štátu. Pre činnosť súdu sú potrebné dva typy sudcov, právnicki kvalifikovaní sudcovia a technicky kvalifikovaní sudcovia. **Sudca s právnickou kvalifikáciou** disponuje kvalifikáciou, ktorá je potrebná na vymenovanie do funkcie sudcu v zmluvnom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom. **Sudca s technickou kvalifikáciou**, ktorý je vymenovaný pre určitú oblasť alebo oblasti techniky, musí mať vysokoškolské vzdelanie a preukázať odbornosť v príslušnej oblasti techniky, ako aj znalosti z občianskeho práva hmotného i procesného týkajúceho sa patentových sporov.

Jurisdikcia Jednotného patentového súdu¹⁵ pokrýva nielen európske patenty s jednotným účinkom (vrátane dodatkových ochranných osvedčení udelených na výrobok chránený európskym patentom s jednotným účinkom)¹⁶, ale aj **klasické európske patenty** (vrátane dodatkových ochranných osvedčení udelených na výrobok chránený klasickým európskym patentom) validované na území zmluvných štátov.

Konania týkajúce sa porušenia európskeho patentu s jednotným účinkom a klasického európskeho patentu rozhoduje miestna alebo regionálna divízia súdu prvého stupňa podľa miesta porušenia a konania o zrušení patentov rozhoduje ústredná divízia.

Rozhodnutie Jednotného patentového súdu sa v prípade klasického európskeho patentu vzťahuje na územie tých zmluvných členských štátov, v ktorých má tento patent účinok.¹⁷ A z tohto dôvodu je potrebné upriamiť pozornosť majiteľov týchto patentov na tzv. prechodné obdobie a možnosti, ktoré ponúka.

Klasické európske patenty budú počas tohto **prechodného obdobia**¹⁸ **siedmich rokov v režime duálnej jurisdikcie Jednotného patentového súdu a vnútroštátneho súdu (alebo iného príslušného vnútroštátneho orgánu)** zmluvného štátu. V zásade to znamená možnosť výberu počas prechodného obdobia začať konanie o porušení patentu alebo o zrušení patentu na vnútroštátnom súde alebo na Jednotnom patentovom súde. Po uplynutí prechodného obdobia, ktoré môže byť predĺžené o ďalších sedem rokov, bude o klasických európskych patentoch rozhodovať výlučne Jednotný patentový súd.

Takisto má majiteľ „klasického“ európskeho patentu možnosť počas prechodného obdobia využiť tzv. **opt-out**, teda zvoliť si vyňatie z výlučnej právomoci Jednotného patentového súdu, čo môže byť výhodné napríklad v prípade, ak sa chce majiteľ patentu vyhnúť riziku centrálného napadnutia platnosti a zrušenia patentu pre územia zmluvných štátov. Opt-out nie je možný, ak sa už začalo konanie pred Jednotným patentovým súdom. Naopak, ak sa ešte nezačalo konanie pred vnútroštátnym orgánom, je možné

opt-out vziať späť a vrátiť sa do výlučnej právomoci Jednotného patentového súdu, čo môže byť pre majiteľa výhodné v prípade vymáhania práv. Opt-out a späťvzatie opt-outu sa oznamujú kancelárii Jednotného patentového súdu a nadobúdajú účinnosť zaregistrovaním v registri Jednotného patentového súdu. Potrebné inštrukcie k uplatneniu opt-outu sú dostupné na webovej stránke Jednotného patentového súdu, opt-outu je dedikovaná aj jedna zo sekcií FAQ¹⁹.

Účastníci konania na Jednotnom patentovom súde platia súdne poplatky. Súdne poplatky stanovuje správny výbor a pozostávajú z pevne stanoveného poplatku a poplatku odvodeného od hodnoty presahujúcej vopred stanovený strop.²⁰ Súdny poplatok za konanie o návrhu týkajúcom sa porušenia patentu pred Jednotným patentovým súdom pozostáva z pevne stanoveného (základného) poplatku 11 000 € a poplatku odvodeného od hodnoty sporu presahujúcej vopred stanovený strop (tento začína pri hodnote sporu od 500 000 € do 750 000 €, kedy je poplatok 2 500 €, a končí pri hodnote sporu viac ako 50 000 000 €, kedy je poplatok 325 000 €). Poplatok za návrh na zrušenie patentu je 20 000 €. Súdne poplatky boli stanovené rozhodnutím správneho výboru D – AC/05/08072022.²¹

Trovy konania úspešného účastníka konania spravidla znáša neúspešný účastník konania, výška náhrady trov konania je odstupňovaná podľa hodnoty sporu.²² Ustanovených je 10 úrovní stropu, najnižšia pri hodnote sporu do 250 000 €, kedy je strop náhrady 38 000 €, najvyššia pri hodnote sporu viacej ako 50 000 000 €, kedy je strop 2 000 000 €. V prípade, ak by výška náhrady trov konania ohrozila ekonomickú existenciu neúspešného účastníka, predovšetkým ak je týmto účastníkom malý a stredný podnik, nezisková organizácia, univerzita, verejná výskumná inštitúcia alebo fyzická osoba, môže súd na návrh neúspešného účastníka znížiť aplikovateľný strop na určenie výšky náhrady trov. Rozsah stropov náhrady trov konania bol stanovený rozhodnutím správneho výboru D – AC/10/24042023.²³

Účastníci konania pred Jednotným patentovým súdom musia byť povinne zastúpení, a to advokátmi oprávnenými

¹⁵ Článok 32 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

¹⁶ Podľa súčasnej legislatívy je možné udeliť na výrobok (liek alebo výrobok na ochranu rastlín) chránený európskym patentom s jednotným účinkom dodatkové ochranné osvedčenie výlučne vnútroštátnym postupom. Spustením systému európskeho patentu s jednotným účinkom je jednoznačne potrebné doplniť tento jednotný patent o jednotné dodatkové ochranné osvedčenie. Súvisiace legislatívne návrhy Európskej komisie z 27. apríla 2023 [návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o jednotnom dodatkovom ochrannom osvedčení pre lieky – COM(2023)222 final; návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o jednotnom dodatkovom ochrannom osvedčení pre prípravky na ochranu rastlín – COM(2023)221 final] sú dostupné na https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/proposals-regulations-supplementary-protection-certificates_en. V prípade vytvorenia nových európskych právnych titulov na zabezpečenie jednotnej ochrany práv duševného vlastníctva tak bude potrebné zahrnúť rozhodovanie o neplatnosti jednotného dodatkového ochranného osvedčenia, o porušení jednotného dodatkového ochranného osvedčenia a o protinávrhoch na vyhlásenie neplatnosti jednotného dodatkového ochranného osvedčenia do výlučnej právomoci Jednotného patentového súdu, čo je vzhľadom na výlučnú právomoc Jednotného patentového súdu vo vzťahu k európskym patentom s jednotným účinkom logickým krokom. Uvedené si vyžiada zmenu Dohody o Jednotnom patentovom súde v zmysle čl. 87 ods. 2 tejto dohody. Aj samotné dôvodové správy k návrhom nariadení uvádzajú, že sa očakáva, že sa vymedzenie dodatkových ochranných osvedčení uvedené v Dohode o Jednotnom patentovom súde zmení tak, aby v ňom boli zahrnuté aj jednotné dodatkové ochranné osvedčenia.

¹⁷ Článok 34 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

¹⁸ Článok 83 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

¹⁹ Dostupná na <https://www.unified-patent-court.org/en/faq/opt-out#faqs>.

²⁰ Článok 70 a článok 36 ods. 3 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

²¹ Table of Court Fees je dostupné na https://www.unified-patent-court.org/en/court/legal-documents?field_legal_doc_type_target_id=201&field_doc_keywords_target_id.

²² Článok 69 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

²³ Scale of ceilings for recoverable costs je dostupný na <https://www.unified-patent-court.org/en/court/legal-documents/328>.

na zastupovanie v zmluvnom štáte alebo európskymi patentovými zástupcami so zodpovedajúcou kvalifikáciou.²⁴

Patentové spory je možné urovnať aj prostredníctvom mediácie a rozhodcovského konania. Stredisko pre mediáciu a rozhodcovské konanie v patentových veciach so sídlami v Lubľane a Lisabone bude poskytovať nástroje pre mediáciu a rozhodcovské konanie v patentových sporoch patriacich do rozsahu pôsobnosti Dohody o JPS. Mediácnym alebo rozhodcovským konaním, resp. zmluvou účastníkov konania nie je možné európsky patent s jednotným účinkom alebo klasický európsky patent zrušiť alebo obmedziť.²⁵

3 Slovensko a systém jednotnej patentovej ochrany

Slovenská republika sa zapojila do systému jednotnej patentovej ochrany vytvorenej mechanizmom posilnenej spolupráce. Dohodu o Jednotnom patentovom súde podpísala 19. februára 2013, ale doteraz ju neratifikovala. **Ratifikačný proces bol prerušený uznesením vlády SR č. 574 z 13. decembra 2017**²⁶. Uznesenie vlády č. 574/2017 uložilo ministerke spravodlivosti vypracovať analýzu právnych aspektov prijatia Dohody o JPS v Slovenskej republike a ministromi hospodárstva vypracovať analýzu hospodárskych vplyvov dohody v Slovenskej republike, a to do troch rokov od začatia fungovania Jednotného patentového súdu. Ministerka spravodlivosti má následne do šiestich mesiacov od vypracovania analýz predložiť Dohodu o JPS na rokovanie vlády Slovenskej republiky na rozhodnutie o ďalšom postupe. Vypracovaniu analýz bude predchádzať verejná diskusia s odbornou obcou, pričom podnety od odbornej obce budú následne využité v analýzach právnych aspektov a hospodárskych vplyvov. Uskutočnenie odbornej diskusie o Jednotnom patentovom súde je jedným z opatrení Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030.²⁷ O prípadnej ratifikácii Dohody o Jednotnom patentovom súde Slovenskou republikou by tak malo byť rozhodnuté **najneskôr v roku 2026**.

3.1 Dôvody prerušenia ratifikačného procesu Dohody o Jednotnom patentovom súde

Identifikované boli tri okruhy problémov, v dôsledku ktorých bol proces ratifikácie Dohody o Jednotnom patentovom súde Slovenskou republikou prerušený.

Prvý okruh problémov sa týka **dopadov na malé a stredné podniky**. Možné negatívne dopady ratifikácie dohody sa týkajú najmä práva na spravodlivý súdny proces v súvislosti s výškou súdnych poplatkov a náhrady trov konania protistrany. Pre väčšinu slovenských firiem by boli tieto náklady pravdepodobne neprimerane vysoké až likvidačné.

(K výške súdnych poplatkov a náhrady trov konania pozrite časť Jednotný patentový súd.) Nepriaznivé dôsledky ratifikácie by mohli spočívať aj v pravdepodobnom prehustení patentového priestoru na území Slovenskej republiky a následných žalobách proti slovenským subjektom ako porušovateľom európskeho patentu s jednotným účinkom.

Druhý okruh problémov súvisí s **ekonomickou výhodnosťou** zavedenia systému v Slovenskej republike (vrátane dopadu na príjem Slovenskej republiky z poplatkov za udržiavanie platnosti európskych patentov). Dopadové štúdie, ktoré si dalo vypracovať Maďarsko a Poľsko, hodnotia dopad pristúpenia k Dohode o Jednotnom patentovom súde na tieto krajiny negatívne. Pozitívne dôsledky štúdie predpokladajú až po uplynutí niekoľkých rokov, počas ktorých sa zvýši príspevok štátneho rozpočtu do oblasti výskumu a vývoja. Slovenská republika si podobnú štúdiu zatiaľ vypracovať nedala. Podľa odhadov ÚPV SR a MH SR by však mohla dopadnúť tiež negatívne.

Tretí okruh problémov súvisiacich s prípadnou ratifikáciou dohody Slovenskou republikou sa týka **ústavnoprávnych otázok**. Problematickým sa javí najmä prenos časti štátnej suverenity na novovznikajúci Jednotný patentový súd. V súčasnosti spory týkajúce sa európskych patentov riešia slovenské súdy. Na základe ratifikácie dohody by sa táto právomoc preniesla na Jednotný patentový súd.

3.2 Možnosť slovenských subjektov požiadať o registráciu jednotného účinku európskych patentov

Slovenskí majitelia európskych patentov udelených 1. júna 2023 a neskôr **môžu požiadať o registráciu jednotného účinku** svojho patentu a využívať výhody jednotnej patentovej ochrany napriek tomu, že Slovenská republika zatiaľ neratifikovala Dohodu o Jednotnom patentovom súde – o registráciu jednotného účinku môže majiteľ európskeho patentu požiadať bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť, bydlisko alebo sídlo.

V dôsledku skutočnosti, že Slovensko zatiaľ neratifikovalo Dohodu o Jednotnom patentovom súde, budú môcť aj po 1. júni 2023 európske patenty nadobúdať **účinky na území Slovenskej republiky len na základe ich „klasickej“ validácie**, ktorej súčasťou je aj predloženie prekladu európskeho patentu do slovenského jazyka. Poplatky za udržiavanie platnosti týchto patentov bude naďalej vyberať ÚPV SR.

Užitočné odkazy:

<https://www.unified-patent-court.org/en>

<https://www.epo.org/applying/european/unitary.html>

24 Článok 48 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

25 Článok 35 a článok 79 Dohody o Jednotnom patentovom súde.

26 Dostupné na <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/16358/1>.

27 Podľa opisu opatrenia 1.2.3.5. Uskutočnenie odbornej diskusie o Jednotnom patentovom súde sa vytvorí vhodná platforma, v ktorej sa uskutocní verejná diskusia s odbornou obcou na tému zavedenia Jednotného patentového súdu. Podnety od odbornej obce budú následne využité v analýzach právnych aspektov a hospodárskych vplyvov, ktoré vyplývajú gestom z uznesenia vlády SR č. 574/2017. Opatrenie je súčasťou Akčného plánu Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030, ktorý je dostupný na <https://vaia.gov.sk/sk/inovujeme-slovensko/narodna-strategia-vyskumu-vyvoja-a-inovacii-2/>